

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مطالعات اجتماعی نهم

مجموعه کتاب‌های پُرسین

مؤلف: حمید حسینی‌سروش

مقدمه مؤلف

به نام آن که هستی نام از او یافت

دلستن این که چرا باید مطالعات اجتماعی بخوانیم همواره مورد توجه دانش آموزان عزیز و اولیای گرامی آن‌هاست. به واقع چرا باید تاریخ، جغرافیا و مدنی بخوانیم؟

در همه کشورهای صاحب سبک در نظام آموزشی، علوم انسانی اهمیت بسیار دارد. در بعضی از این کشورها درسی مثل تاریخ بسیار مورد توجه قرار می‌گیرد، زیرا اعتقاد بر آن است اگر دانش آموزی فیزیک یاد نگیرد شاید آفتاب مهم نباشد تا این که وی تاریخ کشورش را نداند. حتی برای یک پزشک، یک مهندس، یک سیاستمدار دلستن تاریخ و جغرافیای کشورش و همچنین روابط دیپلماسی اش با دیگر کشورها اهمیت دارد. آگاهی از قوانین مدنی جامعه نیز به همان میزان اهمیت دارد که تاریخ و جغرافیا اهمیت دارند؛ زیرا اگر ما حقوق شهروندی و وظایف شهروندی خود را ندانیم جامعه‌ای بیمار خواهیم داشت که در آن افراد بدون توجه به این حقوق و تکالیف با هم مناسبات اشتباه خواهند داشت.

از طرفی بسیاری از علوم مثل ریاضیات، ارتباط عمیق و تنگاتنگ با جغرافیا و تاریخ دارند. نجوم، مختصات جغرافیایی، حدود و مرزهای یک کشور، مساحت کشورها و معماری بناها، ستجش از راه دور، سنجایی و ... حاصل تعامل علوم طبیعی با علوم انسانی است. پس نمی‌توانیم بگوییم ما فقط به ریاضیات و زیست‌شناسی نیاز داریم؛ همان‌طور که جامعه پزشکی و مهندسی می‌خواهد بیش از آن به سیاستمدار، وکیل، جامعه‌شناس و زمین‌شناس هم نیاز دارد.

یک جامع سالم در درجه اول نیاز به برقراری مناسبات سالم شهروندی دارد که در سایه آن علوم طبیعی می‌توانند پیشرفت‌های نرم‌افزاری آن جامعه را تضمین کنند؛ در علوم انسانی نیز مشاغلی عالی وجود دارد مانند وکیل، روان‌شناس، کارشناس روابط بین‌الملل، مدیر منابع انسانی و استراتژیک و ...

امیدوارم روزی همه به این آگاهی و واقعیت برسیم که مملکت فقط به پزشک و مهندس نیاز ندارد.

مجموعه تهیه شده تحت عنوان «برسین» حاوی سؤالات استاندارد با سطوح مختلف آسان، متوسط و پیچیده و همچنین سؤالات عملکردی است. سؤالات در ۸ قسمت و در برخی دروس در ۹ قسمت طراحی شده است:

بخش ۱ مربوط به «سؤالات وصل کردنی» می‌باشد.

بخش ۲ مربوط به مشخص کردن «درستی یا نادرستی عبارات» است که دانش آموزان بعد از خواندن متن تشخیص می‌دهند که آن عبارت درست است یا نادرست.

در بخش ۳ سؤالات «چند گزینه‌ای» آمده است که بین ۲ سؤال تا ۵ سؤال چهارگزینه‌ای استاندارد متغیر است.

در بخش ۴ سؤالات کامل کردنی تحت عنوان «جاهای خالی را با کلمه مناسب کامل کنید» آمده است؛ در طراحی نوین این نوع سؤال حتماً باید دو کلمه برای دانش آموزان مطرح شود و دانش آموزان یکی از آن‌ها را انتخاب کنند که این مورد رعایت شده است.

بخش ۵ به سؤالات «پاسخ کوتاه» اختصاص یافته است که جواب آن‌ها در حد یک یا دو کلمه است.

بخش ۶ که بخش جذاب است و دانش آموزان با توجه به «تصاویر یا جدول و نمودار» به سؤالات پاسخ می‌دهند.

بخش ۷ «تعریف مفاهیم» است که دانش آموزان عزیز هر واژه را در یک سطر تعریف می‌نمایند.

در بخش آخر سؤالات «بلند پاسخ» مطرح شده است.

برخی دروس یک بخش اضافه دارند تحت عنوان «فعالیت عملکردی» که در نظام نوین آموزشی دنیا جایگاه ویژه‌ای دارد. دانش آموزان درباره درس نمایشنامه، داستان و ... خلق نمایند یا مطالبی مربوط به موضوع خواسته شده از اینترنت جست‌وجو کرده و حاصل کار خود را در محل مشخص شده الصاق می‌کنند.

با تشکر

تقديم به:

همه آن‌ها که تا امروز در مسیر آموزش تلاش کرده‌اند.

و شما که قرار است در آینده نزدیک، نقش علمی مهمی ایفا کنید.

آزمون درس اول

عبارات مرتبط را به یکدیگر وصل نمایید.

طول جغرافیایی	مکان دقیق قرار گرفتن یک پدیده روی کره زمین
مختصات جغرافیایی	بزرگترین مدار روی زمین است.
موقعیت مکانی	مشخص شدن هر نقطه بر روی یک مدار و نصف النهار
استوا	فاصله هر مکان بر حسب درجه تا نصف النهار مبدأ

درستی یا نادرستی عبارات زیر را مشخص نمایید.

الف) به عقیده دانشمندان، منظومه شمسی از ابری متشکل از گازها و غبارهای بین ستاره‌ای پدید آمده است.

درست نادرست

ب) مدار استوا از صفر تا ۱۸۰ درجه شمالی و جنوبی تقسیم بندی می شود.

درست نادرست

با توجه به هر پرسش، پاسخ صحیح را انتخاب کنید.

الف) اگر از استوا تا قطب جنوب به فاصله هر ۳۰ درجه یک مدار داشته باشیم، مجموعاً چند مدار خواهیم داشت؟

۱) یک مدار ۲) دو مدار ۳) سه مدار ۴) شش مدار

ب) اگر در کره جغرافیایی ۶۰ نصف النهار داشته باشیم، فاصله آن‌ها از هم چند درجه است؟

۱) سه درجه ۲) چهار درجه ۳) شش درجه ۴) هشت درجه

پ) کدام گزینه زیر، بیانگر نصف النهاری شرقی است؟

۱) ۵۷۰ N ۲) ۹۰ S ۳) ۱۷۵ W ۴) ۱۴۰ E

ت) کدام گزینه زیر، بیانگر مدار جنوبی است؟

۱) ۴۵ S ۲) ۳۵ N ۳) ۷۰ E ۴) ۸۵ W

ث) کدام مختصات زیر به اقیانوس آرام نزدیک تر است؟

۱) مدار ۴۵ درجه شمالی و نصف النهار ۱۰۰ درجه شرقی ۲) مدار ۷۵ درجه شمالی و نصف النهار صفر

۳) نصف النهار ۱۴۰ درجه شرقی و مدار ۶۰ درجه شمالی ۴) نصف النهار ۱۰۰ درجه شرقی و مدار صفر

جاهای خالی را با کلمه مناسب پر کنید.

الف) به سیاراتی که دارای سطوح سنگی هستند، سیارات می گویند. (درونی- بیرونی)

ب) تاکنون بیش از ۶۰ قمر برای سیاره کشف شده است. (زحل- مشتری)

۵ به سؤالات زیر پاسخ کوتاه دهید.

الف) نصف‌النهار مبدأ از کدام رصدخانه عبور می‌کند؟

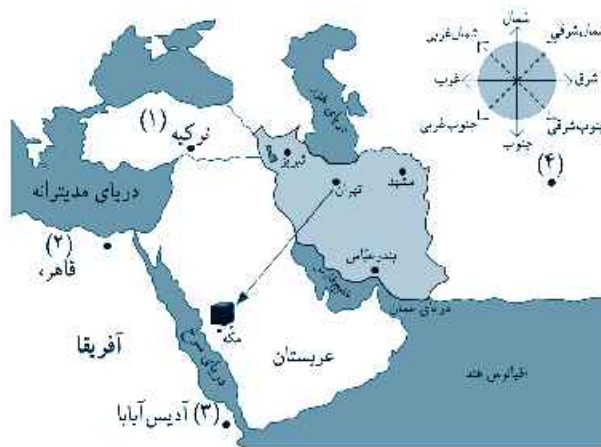
ب) به کرات کوچکی که به گرد برخی از سیارات در چرخش هستند، چه می‌گویند؟

۶ با توجه به نمودار و شکل به سؤالات پاسخ دهید.

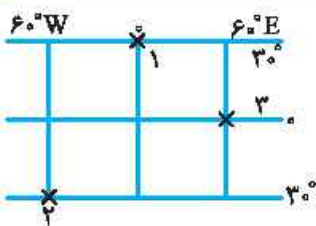
الف) با توجه به شکل مقابل نام سیارات را بنویسید.

ب) با توجه به شکل جهت قبله را در نقاط بیان شده مشخص کنید.

پ) مختصات نقاط را بنویسید. مطابق نمونه:

۱- $40^{\circ}N$

۲-

۳-

۷

مفاهیم زیر را تعریف کنید.

الف) کهکشان راه شیری:

ب) عرض جغرافیایی:

پ) منظومه شمسی:

ت) مدار:

ث) نصف‌النهار:

ج) نابرابری ماهواره‌ای:

به سؤالات زیر پاسخ کامل دهید.

۸

الف) دانشمندان عمر زمین و منظومه خورشیدی را چند سال تخمین زده‌اند؟

ب) اهمیت خورشید در منظومه شمسی را بنویسید.

پ) چرا جغرافی‌دانان خطوط و تقسیمات فرضی را ابداع کردند؟

ت) درجه‌بندی نصف‌النهارها چگونه است؟

ث) برای نوشتن طول و عرض جغرافیایی از چه علائمی استفاده می‌کنند؟

ج) سیارات درونی و بیرونی منظومه شمسی را با هم مقایسه کنید.

۱. اندازه:

۲. جنس:

۳. تعداد قمر:

۴. مدار گردش به دور خورشید:

۹ فعالیت عملکردی

الف) کره جغرافیایی را ترسیم کرده و نحوه درجه‌بندی مدارها را در آن نمایش دهید.

ب) برای موقعیت جغرافیایی $25^{\circ}W / 6^{\circ}S$ مختصات جغرافیایی ترسیم نمایید.

آزمون درس دوم

عبارات مرتبط را به یکدیگر وصل نمایید.

حرکت وضعی	☒	جابجایی خورشید در آسمان
حرکت ظاهری	☒	حرکت زمین به دور خورشید
حرکت انتقالی	☒	حرکت زمین به دور خود

درستی یا نادرستی عبارات زیر را مشخص نمایید.

درست نادرست
 درست نادرست

الف) هنگام ظهر در ایران زودتر از عربستان فرا می‌رسد.

ب) سال رسمی از سال خورشیدی کوتاه‌تر است.

با توجه به هر پرسش، پاسخ صحیح را انتخاب کنید.

الف) اگر در نصف‌النهار $75^{\circ}E$ دوشنبه ساعت ۲۳ باشد، در کدام نصف‌النهار سه‌شنبه ساعت ۴ بامداد است؟

- ۱۶۵ E (۴) ۱۵۰ E (۳) ۱۳۵ E (۲) ۱۲۰ E (۱)
 ب) در کدام مختصات زیر زمان جلوتر است؟
 $100^{\circ}W / 65^{\circ}S$ (۴) $100^{\circ}W / 90^{\circ}N$ (۳) $100^{\circ}E / 30^{\circ}S$ (۲) $75^{\circ}E / 90^{\circ}N$ (۱)

جایهای خالی را با کلمه مناسب پر کنید.

الف) در اول تیرماه در نیمکره شمالی خورشید به عمود می‌تابد. (مدار رأس‌السرطان - مدار رأس‌الجدی)

ب) در اول بهار و اول درازای روز و شب برابر است. (پاییز - تابستان)

به سؤالات زیر پاسخ کوتاه دهید.

الف) کره زمین به چند قاع زمانی تقسیم می‌شود؟

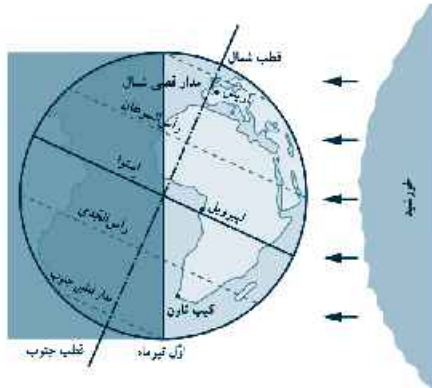
ب) توافق کشورها برای استفاده از ساعت رسمی به چند سال پیش برمی‌گردد؟

با توجه به شکل‌های زیر به سؤالات پاسخ دهید.

الف) در کدام نقطه دیرتر غروب خورشید مشاهده می‌شود؟

ب) شکل مقابل نشانگر کدام فصل در نیمکره شمالی و جنوبی است؟

• در شکل بالا، دایره تاریکی و روشنایی لیبرویل و پاریس را مقایسه کنید.

• در کدام قطب زمین در این فصل، خورشید طلوع نمی‌کند؟

• در کدام قطب زمین در این فصل خورشید غروب نمی‌کند؟

پ) با توجه به شکل توضیح دهید سایه اجسام با توجه به شکل در کدام فصل طولانی‌تر است؟ چرا؟

مفاهیم زیر را تعریف کنید.

الف) سال کبیسه:

ب) سال خورشیدی:

پ) سال رسمی:

به سؤالات زیر پاسخ کامل دهید.

الف) منظور از حرکت وضعی زمین چیست؟

.....

ب) از حرکت وضعی زمین چه نتایج حاصل می‌شود؟

.....

.....

پ) استفاده از ساعت واقعی در زندگی روزمره چه مشکلاتی ایجاد می‌کند؟

.....

.....

ت) حرکت انتقالی چیست؟ و نتایج این حرکت را بنویسید.

.....

.....

.....

ث) منظور از انقلاب تابستانی نیمکره شمالی چیست؟

.....

ج) منظور از اعتدالین چیست؟

.....

ج) اگر در نقطه B در ۸۰ درجه W یکشنبه ساعت ۱۳ باشد. در نقطه d با طول جغرافیایی ۱۰۲ درجه E چه روز و چه ساعتی است؟

.....

.....

.....

.....

ح) اگر در ۹۴ درجه E دوشنبه ساعت ۱:۲۰ باشد. در نصف‌النهار گرینویچ چه روز و چه ساعتی است؟

.....

.....

.....

.....

